

Daha İyi Yargı Derneği, Lahey’de hukukçulara anlatıyor

“A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu” Dünya Adalet Forumu’nda

1 Haziran 2022

Dünya çapında hukukun üstünlüğünü geliştirmek için çalışan bağımsız sivil toplum kuruluşu Dünya Adalet Projesi’nin (World Justice Project’tin-WJP) düzenlediği Dünya Adalet Forumu (World Justice Forum-WJF), Hollanda’nın Lahey kentinde toplandı. Türkiye’nin hukuk, demokrasi ve ekonomi sorunlarının temelinde yatan kök sebebin yargı sorunu olduğuna, bu sorunun hukukun üstünlüğü ile iç içe geçtiğine ve hepsinin çözümünün yargıdan başladığına inanan Daha İyi Yargı Derneği’nin geliştirdiği “A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu” da forumda dünyanın dört bir yanından gelen hukukçuların dikkatine sunuldu.

World Justice Project-Dünya Adalet Projesi, her yıl Rule of Law Index-Hukukun Üstünlüğü Endeksi’ni de yayınlıyor. Kurumun üç temel amacı, hukukun üstünlüğü ve onun temel önemine ilişkin farkındalığı artırmak, hükümetlerin hukuk üstünlüğüne uygu davranmalarını sağlamak, dünyada hukukun üstünlüğü kültürünü geliştirmek.

World Justice Project’in düzenlediği, dünyada hukukun üstünlüğü üzerine gerçekleşen en kapsamlı buluşma olan World Justice Forum-Dünya Adalet Forumu’nun yedincisi, bu yıl, 30 Mayıs-2 Haziran 2022 arasında, Lahey’de düzenlendi. Hukukun üstünlüğü kavramı merkeze alınarak, küresel, yerel, sektörel ve politik gelişmelerin değerlendirilip tartışıldığı foruma, Daha İyi Yargı Derneği de “Adalete Erişim” teması altında, “A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu” ile reformun “Adalet Yüksek Kurumu” ve “Adalet Yüksek Mahkemesi” önerilerini anlatmak üzere kabul edildi. Forumda poster sunan Daha İyi Yargı Derneği’ni, “A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu” çalışmasını gerçekleştiren sekiz kişilik ekibin de bir parçası olan dernek üyeleri Av. Havva Yıldız, Av. Zübeyde Çapar ve Av. Utku Süngü temsil etti.

Daha İyi Yargı Derneği’nin önerdiği dokuz reform

Daha İyi Yargı Derneği’nin, “Adalet Yüksek Kurumu” ve “Adalet Yüksek Mahkemesi” önerilerinin ilk ikisini oluşturduğu dokuz maddelik yargı reformu önerisi özetle şöyle:

1. Hakimler Savcılar Kurulu’nu, toplumun tüm kesimlerini temsil eden, hiçbir kişi, grup veya koalisyonun etki edemeyeceği, tam bağımsız hale dönüştürerek, kaliteli yargı hizmeti üretimine odaklanan düzenleyici bir kurum olarak Adalet Yüksek Kurumu oluşturmak.
2. Yargının idaresiyle ilgili her türlü karar ve işlemi etkin yargısal denetime açıp, bu amaçla yargı konularında uzmanlaşmış Adalet Yüksek Mahkemesi oluşturmak.

3. Anayasa Mahkemesi'nin daire sayısını 3'e çıkarmak, üye sayısını 15'den 30'a yükseltmek, seçimlerini kamuoyunun katılımına açık şeffaf ve yargı denetime tabi tutarak kapasitesini artırmak ve siyaseten tarafsızlığını geliştirmek.
  4. Hukuk mesleklerinin her biri için, yönetimleri sadece meslek mensupları tarafından seçilen, tam bağımsız yargısal meslek kuruluşları oluşturmak.
  5. Yargı görevlerine kabul ve atamalarında tam liyakati sağlamak; yargı üst organlarına, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine adaylık ve atamalarda kamuoyunu dahil ederek tam şeffaflığı, seçme ve atama kararlarını gerekçeli açık oya tabi tutup bütün aşamaları yargı denetimine tabi kılarak tam hesapverirliği sağlamak.
  6. Ahi geleneğinin özüne uygun olarak yeknesak hukuk meslekleri kariyer planı oluşturmak ve insan kaynaklarını ihtiyaca uygun olarak geliştirip liyakat esaslı olarak değerlendirmek.
  7. Yargı hizmet birimlerini, mahkemeleri ve insan kaynaklarını 26 kalkınma bölgesi bazında optimum şekilde dağıtmak, uzmanlıkları merkezlerde yoğunlaştırırken hizmeti halkın ayağına götürmek.
  8. Uyuşmazlıkları erken aşamada tespit ederek yargının iş yükünü önceden kestirmek, yargı kaynaklarını ileriye yönelik planlamak, modern uyuşmazlık yönetim usulleri ve dava öncesi dürüst ifşa ve ibraz kurallarıyla sulh ve uzlaşmayı teşvik etmek, davaları en geç üç-dört ay içinde sonlandırmak.
  9. Herkese karşı hukukun üstünlüğü için kamu görevlilerinin suçlarında idari amirlerinin ve kendi kuruluşlarının soruşturma izni vermesi şartını kaldırmak.
- Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, dernek yöneticileri ve üyeleri ile birlikte mart ayı başından bu yana şehir şehir dolaşıp, Dünya Gazetesi ile birlikte düzenledikleri "Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları"nda, iş ve hukuk dünyasına "A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu"nu anlatıyor.

Hukukun üstünlüğü endeksinde Türkiye'nin yeri

World Justice Project'in Hukukun Üstünlüğü Endeksi, Türkiye'nin de içinde bulunduğu 139 ülkeyi kapsıyor. Endeks, hukukun üstünlüğünün dünya çapında nasıl deneyimlendiğini ve algılandığını ölçmek için bu ülkelerde 138 binden fazla hane ve 4 bin 200 hukukçu ve uzmanla yapılan ulusal anketlere dayanıyor. Bu anketlere göre 2021 yılında endeks kapsamındaki ülkelerin %74,2'sinde hukukun üstünlüğü performansı kötüleşti, %25,8'inde hukukun üstünlüğü performansı iyileşti. Hukukun üstünlüğünde gerileme yaşayan ülkeler (%74,2) dünya nüfusunun %84,7'sini, bir başka deyiş ile yaklaşık 6,5 milyar insanı oluşturuyor.

İlk dört sırada İskandinav ülkelerinin yer aldığı 139 ölkelik bu endekste 117. sırada bulunan Türkiye, 0 ile 1 arasında değer alan endekste, 0,42 ile Sudan ve Kongo'nun arasında. (<https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/Turkey>) Türkiye "temel insan hakları" bakımından ise daha geride, 0,31'lik endeks değeri ile, 139 ölkede arasında 133. sırada.